

WOORD, KLANK & BEELD

BOEK SPIRITUALITEIT

Spirituele tegenbeweging
Hilde Kieboom

Hilde Kieboom, voorvrouw van de Sant'Egidiogemeenschap in ons land, bundelt in dit boek de columns die ze schreef voor de krant De Morgen van 2006 tot heden. Op zich was het al verwonderlijk dat zij van deze krant, die zelden of nooit lief is voor kerkelijke tradities, de ruimte kreeg om haar hoogst persoonlijke meningen te ventileren. Kieboom is vrijmoedig en zelfbewust, maar tegelijk betrokken en geëngageerd. Dat lees je op elke bladzijde.

De bundel begint met een soort van zelfverdediging, waarin de auteur haar levensweg als gelovige en haar kennismaking met Sant'Egidio beschrijft. „Voor mij betekent christen-zijn een avontuur. Hoewel in onze cultuur vaak het tegenovergestelde idee heerst, vormt het christendom een spiri-

tuele waarde voor het Europa van morgen”, zo luidt de kern van haar denken.

De schrijfster aarzelt niet om zich politiek uit te spreken. De inzet van Sant'Egidio voor migranten en asielzoekers is bekend, ook voor de bescherming van ouderen breekt zij een lans. Vandaar haar genuanceerde verzet tegen een al te enthousiaste euthanasiewetgeving. De grote thema's van Sant'Egidio worden uitgewerkt: tegen de doodstraf, interreligieuze dialoog, Europa en Afrika, Damiaan.

Leest u ook op bladzijde 92 tot 95 Hilde Kiebooms verdediging van het koningshuis en de Franstalige minderheid in Vlaanderen: „Dat lijkt mij nu de meerwaarde van het Belgische samenlevingsverband ten opzichte van een onafhankelijk Vlaanderen: België is van in zijn ontstaan geen etnisch idee. Dit heterogene landje leert ons leven in complexiteit en behoedt ons voor een gevaarlijke vorm van zuiverheid.”

Haar recente pleidooi voor amnestie is niet in deze bundel opgenomen, wel de column *Priesters hoeven geen uitstervende soort te zijn*, die niet bij alle priesters in Vlaanderen even goed aankwam. (EDS)

Hilde Kieboom, *Met zachte kracht. De spirituele tegenbeweging*, Lannoo, Tiel, 2010, 188 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 2099 060 7.

BOEK LIFESTYLE

Als het levenseinde nadert
Carlo Leget

Wanneer duidelijk is dat iemand niet lang meer te leven heeft, worden velen overvallen door onmacht. Zowel de persoon die zijn levenseinde ziet naderen als zij die hem of haar omringen als familielid, vriend of zorgpersoneel. Allen zoeken ze naar de gepaste houding of woorden om het nakende afscheid een plaats te geven.

In dit boek beschrijft Carlo Leget, die eerder *Ruimte om te sterven* publiceerde, hoe het sterven in een breder en zelfs bevrijdend perspectief kan worden geplaatst. Hij gebruikt daarvoor het model van innerlijke ruimte. Leget maakt duidelijk hoe je met je eigen gevoelens overweg kunt. Velen mochten al ervaren dat een grapje of een huilbui opluchting kunnen brengen, hoe een ont-

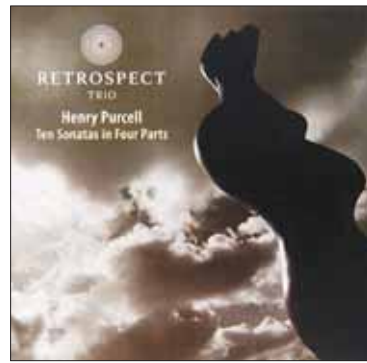
spannen toestand een andere kijk biedt op de zaak.

Aan de hand van concrete situaties en hedendaagse benaderingen van het levenseinde en op basis van vragen doet Leget de lezer even stilstaan bij de ongrijpbaarheid van de dood. Het wordt duidelijk dat innerlijke ruimte niet enkel van belang is voor wie rouwt, maar ook voor al wie te maken krijgt met rouwenden. Het geeft een goede basis om je niet te laten meeslepen door emoties en om een de nodige zorg te kunnen geven.

De auteur toont wat de kracht is die kan uitgaan van de spanningsvelden die onvermijdelijk opdruken. Zo is er de spanning tussen 'ik' en de 'ander', maar evenzeer tussen doen en laten, vasthouden en loslaten, vergeven en vergeten en tussen geloven en weten. In enkele voorbeelden toont Carlo Leget concreet hoe het geloof bevrijdend en soms ook beangstigend kan werken en hoe iemand daar als hulpverlener kan mee omgaan. Dit boek is een werkboek dat ook tot nadenken aanzet. (TH)

Carlo Leget, *Van levenskunst tot stervenskunst. Over de spiritualiteit in de palliatieve zorg*, Lannoo, Tiel, 2008, 216 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 7631 1.

CD KLASSIEK

Tien sonaten
Henry Purcell

In deze tien sonates van Henry Purcell (1659-1695) valt de invloed van de Italiaanse muziekstijl op. Londen volgde toen nog grotendeels de Franse voorbeelden, maar de 'moderne' muzikanten voelden zich zeker aangetrokken door de veel lossere benadering die in Italië al een tijdje wortel had geschoten. Dat kwam

onder meer door de overkomst van talrijke degelijke muzikanten — vooral violisten — uit het Italiaanse schiereiland. In Londen vonden ze makkelijk werk en mecenasen.

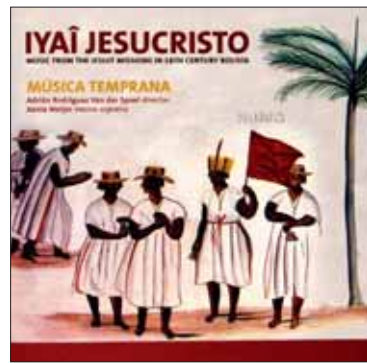
Purcells tien sonates werden pas na zijn dood door zijn weduwe Frances gepubliceerd, maar sommige dateren van heel vroeg. Het zijn prachtige composities die elementen combineren van de Italiaanse sonata (al dan niet *da chiesa*) met de Franse suite en de Engelse vioolmuziek. Ze bieden een fascinerend beeld van de toenmalige verscheidenheid van het muzikale leven in Londen en van de creativiteit waarmee Purcell de tegenstrijdige muziekrichtingen heeft weten te verzoenen.

De tien sonates zijn echter meer dan een mooie mix. Deze pareltjes zijn ook op en top Purcell. We herkennen zijn voorkeur voor fijnmazig contrapunt en de rijke polyfonie komt zonder meer naar boven. Bovendien vertonen ze ook het meest typische kenmerk van Purcell. Ze zijn doorspekt met

een verrukkelijke, gedurfde harmonische ontwikkeling waarin dissonanten een belangrijke rol spelen. Dat geeft deze intelligente muziek tegelijk een bitterzoet smaakje, waarin melancholie en vrolijkheid elkaar innig omstengelen, bijvoorbeeld in de *Gouden sonate*, nummer 9. Retrospect is een jong ensemble dat groeide uit het King's Consort en met deze cd terecht gelauwerd werd. (JC)

Henry Purcell, *Ten Sonatas in Four Parts*, door het Trio Retrospect onder leiding van Matthew Halls, Linn records (distributie Codaex), CKD 332, 22 euro.

CD KERKMUZIEK

Boliviaanse jezuïeten
Xenia Meijer

Sinds de prachtige film *The Mission* in 1986 op het filmfestival van Cannes de Gouden Palm

in de wacht sleepte, is de missiearbeid van de jezuïeten in Zuid-Amerika tot de verbeelding gaan spreken.

Ook de barokmuziek waagde de oversteek. Opmerkelijk veel van deze muziek is bewaard gebleven. Dat horen we ook op de cd *Iyaí Jesucristo*, die de kerkmuziek van de jezuïetenmissies in het Bolivia van de negentiende eeuw exploreert. Het merendeel is van de hand van anonieme componisten met, naast bewerkingen van Latijnse gezangen, ook een aantal mooie religieuze liederen in de volkstaal van de Chiquitos (een lang en innig *Stabat Mater* bijvoorbeeld) of zelfs wereldse liederen en dansen, geknipt voor de kermissen die ook in de *reducciones*

van de jezuïeten groot succes kenden.

Een interessante cd, waarmee een stuk missiegeschiedenis voortleeft. Tegelijk horen we hoe de inheemse cultuur er een plaats kreeg in de christelijke liturgie. (JC)

Iyaí Jesucristo. Music from the Jesuit Missions in 18th Century, door Musica Temprana met Xenia Meijer (mezzo sopraan), onder leiding van Adrian Rodriguez Van der Spoel, Etcetera (distributie Codaex), KTC 1384, 21,15 euro.

CD KLASSIEK

Concerten voor hobo
Frantisek Kramar & Wolfgang Amadeus Mozart

Tot onze vreugde vonden we recent een betrekkelijk nieuwe opname van Mozarts hoboconcerto KV314 in combinatie met het werk van zijn Tjechische tijdgenoot Frantisek Vincenz Kramar ofte Krommer, met Sarah Francis als soliste en The London Mozart Players. Bovendien tegen een zacht prijsje, want de opname dateert alweer van 1990. Deze heruitgave is echter absoluut zijn geld waard.

Franz Krommer (of in het Tsjechisch Frantisek Kramar) was een generatiegenoot van Mozart, maar werd wel heel wat ouder. In 1818 werd hij in Wenen hofcomponist aan het keizerlijke hof. Inzake stijl sluit zijn muziek aan bij het werk van Joseph Haydn.

Sarah Francis speelt de elegante muziek van Mozart en Krommer volkomen natuurlijk en gracieus. Zowel het beroemde en al zo vaak opgenomen KV314 van Mozart, als de relatief onbekende werken van Kramar/Krommer komen onder haar vlugge vingers tot nieuw leven. Haar toon is fijn, pittig en toch gevoelig. Zoeterigheid of effectbejag zijn haar vreemd. Zonder meer topkwaliteit.

Staat Krommers muziek wat in de schaduw van zijn onsterfelijke generatiegenoot, zijn meesterschap is subliem. Beluisteren we maar eens het *rondo* uit zijn hoboconcert opus 52. Alles vloeit en vibreert in die mooie schilderachtige, trage melodie. Om ervan weg te smelten.

Krommer was in het Wenen van de late achttiende eeuw helemaal geen marginale figuur. Hij was gevierd en ontving belangrijke prijzen. Na zijn dood in 1831 belandde zijn werk evenwel in de

vergetelheid. Het paste niet in de nieuwe stijlen. Krommers werken worden thans opnieuw van onder het stof gehaald, maar zo te oordelen zijn zeker zijn hoboconcerten, hoewel niet geniaal, toch van grote kwaliteit. Een interessante kennismaking. (JC)

Mozart & Krommer, *Oboe Concertos*, door Sarah Francis (hobo) en *The London Mozart Players* onder leiding van Howard Shelley, hypérion (distributie Laval), Helios reeks, CDH55080, 9 euro.